

KASTAMONU MERKEZ, DADAY VE SAFRANBOLU GELENEKSEL TÜRK EVİ TAVANLARI¹

*Erhan İŞLER**

*Rahmi ARAS***

Özet

Geleneksel Türk evi örnekleri açısından Kastamonu merkez ve Safranbolu önemli yerleşim bölgelerindedir. Bu yörelerdeki yapı sistemi genel olarak ahşap malzeme esaslı olduğundan bazılarının ömrü uzun olmamıştır. Bu çalışmada, Kastamonu Merkez, Daday ve Safranbolu’da geleneksel Türk evi ahşap tavanlarının süsleme özellikleri ve yapım tekniklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla, geleneksel Türk evleriyle ilgili yapılan çalışmalar detaylı bir şekilde araştırılmış olup, Kastamonu merkezde 9 adet, Safranbolu’da 20 adet, Daday’da 11 adet geleneksel Türk evi tavanının fotoğrafları çekilerek, çizimleri ve envanterleri çıkarılmıştır. Geleneksel ahşap tavanların incelemeye değer aslına uygun kalabilmiş olanlarının süsleme özelliklerinden ve yapım tekniklerinden örnekler verilerek karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kastamonu Evleri, Daday Evleri, Safranbolu Evleri, Tavan Süslemeleri

THE CEILINGS OF THE TRADITIONAL TURKISH HOUSE IN KASTAMONU, DADAY AND SAFRANBOLU

Abstract

Kastamonu centre and Safranbolu are important residential regions as examples of Turkish traditional houses. Woodbased materials, generally used in the building structures of these regions, do not have life long. In this study, the features and structural techniques of the Turkish traditional wooden ceilings in the regions of Kastamonu centre, Daday and Safranbolu. With this aim, the studies related to traditional Turkish houses were searched comprehensively, and drawings and inventories of traditional Turkish houses were carried out by taking the photos of ceilings from 9 Kastamonu, 20 Safranbolu, 11 Daday house ceilings. Traditional wooden ceilings were compared by giving examples from the decoration specialties and the construction techniques which were able to be remained decent to their origins.

Key Words: The Houses, Ceilings, Decorations Techniques, Kastamonu, Daday, Safranbolu.

¹Bu makale 15-18 Kasım 2012 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen I. Uluslararası Yöresel Ürünler Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur

*Öğr.Gör. , Giresun Üniversitesi, Tek. Bil. MYO.,Malzeme ve Malzeme İşleme Teknolojileri Bölümü, Giresun, Türkiye, erhan.isler@giresun.edu.tr

**Yrd.Doç., Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Mobilya Dekorasyon Eğitimi, Ankara,Türkiye, rahmiaras@gazi.edu.tr

1. GİRİŞ

Yapıların en yaygın olanı evdir. Aile bireylerinin beslenme, dinlenme, yaşama ihtiyaçlarının yanı sıra ailenin toplumsal, ekonomik, fizyolojik ve estetik gereksinimlerini karşılamakta ev daima önemli bir role sahip olmuştur (Işık, 1992: 9).

İnsanlar var olduğundan beri, çevrenin zararlarından korunacağı; içinde yeme, yatma ve dinlenmek gibi ihtiyaçlarını gidereceği, gerekli eşyaları saklayacağı çeşitli malzemelerden yapılmış barınaklar yapmışlardır. Konut dediğimiz bu barınaklar, onları hayata bağlayan önemli bir unsur olmuştur (Erdinç, 1990: 9).

Geleneksel Türk evi, geniş aile yaşantısına göre yıllarca gelişerek evi oluşturan birimlerde adeta standartlaşma özelliği göstermiştir. Aile yapısının küçülmesi ile geleneksel evler çağdaş Türk ailesine büyük gelmeye başlamıştı. Plan şemaları itibari ile bölünmeye müsait olmayan Türk evi birkaç odası dışında kullanılamaz hale gelmiştir (Hacıbaloğlu, 1989: 62-64).

Anadolu' da ki Türk evinde ve odalarında, tavanlar en önemli çevre öğelerinden birisidir. Türk evinde ve odasının kuruluşunda tavanlar üzerinde gösterilen aşırı ilgiyi Türklerin ev içini sevdiklerine, yapıların dışındaki yalınlığa karşılık içeride özen görmek istediklerine bağlayan görüşler vardır (Küçükerman, 2007).

Tavanların Türk evlerinde müstesna bir mevkisi vardır. Türkler ev hayatını sevdikleri, sükûn ve rahatı evlerinde aradıkları için, evlerinin dış sadeliğine karşılık içleri nakışlı, süslü ve zengindir (Kömürcüoğlu, 1950: 64).

Türk evlerinde tavan süslemeleri bulunduğu odaya, kullanıcıların maddi durumuna ve hazırlayan ustanın maharetine göre birbirinden farklı hazırlanmışlardır. Evlerin genelde başodalarında daha ihtişamlı bir tavan süslemesi kullanılmıştır. Her tavan süslenirken özenle hesaplanmış ve kullanılan motifler arasında bir uyum yakalanmaya çalışılmıştır. Tavanların süslenmesinde temel malzeme olarak ahşap kullanılmış olup, alçı, çini, kumaş, kökboyası gibi malzemelerden de yararlanılmıştır.

Ev işlev olarak insanlar tarafından bir barınak olarak düşünülür. Aslında ev içerisinde yaşayan toplumun kültürünü, beğenisini, yaşantısını ve birçok faktörü fark ettirmeden günümüze ulaştıran bir ortamdır. Toplumumuza bu ortamı sağlayan yapı

geleneksel Türk evidir. Geleneksel evlerimiz doğal afetler, yapı malzemesinin zamanla yıpranması, kullanıcılarının ilgisizliği, toplumun çağdaş yaşamla toplu konutları seçmesi gibi nedenlerle gündün güne kaybolmaktadır. Tarihe ışık tutan kültür değerlerimiz olan geleneksel evlerimizin toplumumuza kazandırılarak sonraki nesillere ulaştırılması gerekmektedir.

2. Çalışma Kapsamında Karşılaşılan Ahşap Tavanların Yapım Yöntemleri

Geleneksel Türk evinde ahşap tavanların süsleme açısından önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Geleneksel Türk evi odalarında, alt kısımlar fonksiyonel içerik taşıırken üst kısımlar ve tavanlar ise estetik özellikleriyle öne çıkmaktadır. Tavanlar, odanın ev içerisindeki önemine (baş oda, köşk oda), ustanın becerisine, ev sahibinin isteklerine ve ekonomik gücüne göre farklı şekillerde yapılmışlardır. Genellikle baş oda için gösterilen özen ve işçilik doğal olarak küçük odalar için gösterilmemiş ve basit işçiliklerle yapılmışlardır (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006: 333).

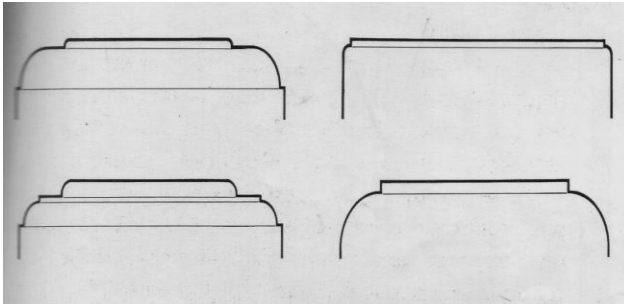
Yıldırım ve Hidayetoğlu'na göre ahşap tavan yapım yöntemleri ters tavan, düz tavan, tekne tavan ve kırilangıç örtü olarak 4 ana gruba ayrılır. Kastamonu merkez, Daday ve Safranbolu'da düz tavan ve tekne tavan yapım yöntemlerine rastlanmıştır.

2.1. Düz tavan

Düz tavanlar, geleneksel Türk evlerinde çok yaygın olarak uygulanmıştır. Bu türde yapılan tavanlar; kirişlemenin altına perdahlı veya düz tahtaların, uzunlamasına düzgün bir yüzey oluşturacak biçimde çakılmasıyla elde edilir. Daha sonra bu yüzey çeşitli süsleme teknikleriyle bezenebilir. Bu teknikte yapılan tavanlarda kirişlemenin altı kaplandığı için kirişleme görünmez. Dolayısıyla düzgün bir görünüm elde edilir. Duvar ile bütünlüğünün sağlanması için ince pervazlarla çevrelenebilir. Çoğunlukla yapıldığı döneme, odanın konumuna ya da ustanın süsleme anlayışına göre, çıta ve tahtalarla geometrik şekiller oluşturularak, S ve C kıvrımı parçalarla, aplike elemanlarla vb. çok farklı şekillerde süslenebilir. Bazı örneklerde ise düz bırakılan zeminin sadece ortasına göbek yapılarak sade bir süsleme yapılmıştır (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006: 334).

2.2. Tekne tavan

Tekne tavan tekniğinde öncelikle, düz tavan yapılı gibi kirişlemenin altına ana zemin oturtulur. Bu ana zemin üzerine, yanlarda kademeli kat kat pervazlar çıkılarak, tekne kenarı gibi odanın duvarlarına açılan bir görünüm verilir. Bu sebeple bunlara "tekne tavan" denilmiştir (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006: 334). Bunlara Erzurum'da "çökertme tavan" da denilmektedir. Kenar pervazlar klasik veya barok tarzda ahşap oyma olarak süslenmiştir. Mukarnaslar, yıldızlar, baklava dilimleri "S" ve "C" kıvrımları, rozetler, kıvrık dallar, tavanlar da kenar suyu olarak kullanılmıştır (Karpuz, 1984: 12-13).

Şekil 1. Çeşitli tekne tavan kesitleri (Günay, 1999)

Resim 1. Daday Köpekçioğlu (Seyibeyoğlu) Konağı tekne tavanı.

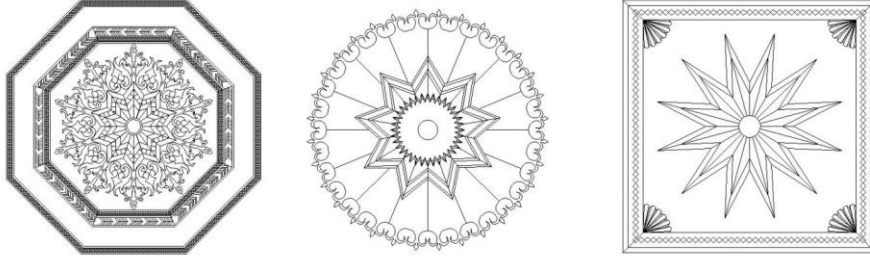
Tekne tavanların ortası değişik biçimlerde tezyin edilmiş şemse olarak küçük bir göbek kısmı, çevresi dört köşede köşebentler bulunan tavanlar halinde zenginleştirilmiştir. Ortasında aynı göbek elemanı taşıyan çevre boşlukları çitalarla bölünmüş tavan örnekleri de görülür. Zengin evlerinde ortada geniş çaplı bir çarkı felek göbek etrafında madalyonlar bulunur. Veya ortada büyük yıldız göbek yer alır (Karpuz, 1984: 12-13).

Bazılarında ise orta alanda elips biçiminde bir göbek bulunur. Bazılarında da göbek ve köşebentler küçük tutulmuş, diğer kısımlar boş bırakılmıştır. Bazı tavanların zeminlerinde bütünüyle süsleme ve boyama görülür (Karpuz, 1984: 12-13).

3. Çalışma Kapsamında Karşılaşılan Ahşap Tavanların Süsleme Özellikleri

Tavan bezemeleri Türk evinin en ilginç yönlerinden biridir. Geometrik biçimlerin tekrarlarından oluşan süslemeler olduğu gibi stilize edilmiş çeşitli kuş, hayvan, çiçek

motifleri ve el işi oymalar da tavanları süslemektedir. Kenarlar kenarsuyu, merkez de göbek denilen süs elemanları ile zenginleştirilmektedir (Erbüyür, 2003: 31).

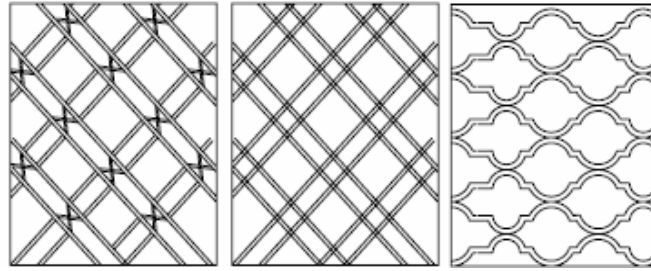

Çizim1. Çeşitli tavan göbek uygunama örnekleri

Çalışmada incelenen tavanların süsleme özelliklerini, çıtakâri, künde-kâri, oyma, aplike ve kalem işi olarak gruplandırabiliriz.

3.1. Çıtakâri

Bu tür tavan süslemelerinde elde edilmek istenen desen, ince çıtalar ve bordur tahtaları gibi ahşap parçalar ile yapılır. Düz olan ana zemin üzerine süslemeyi oluşturacak parçalar ("S" ve "C" kıvrımları veya çıtalar) çakılır ya da yapıştırılır. Bu çıtaların kalınlıkları 1,5 cm kadardır. Çıta kenarlarına profil veya kordon açılmış olabilir. Bu tekniğe "Çubuklu" ya da "Şişhane" de denilmektedir (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006: 335).

Şekil 2. Sık kullanılan çıtakâri uygulamaları (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006: 336).

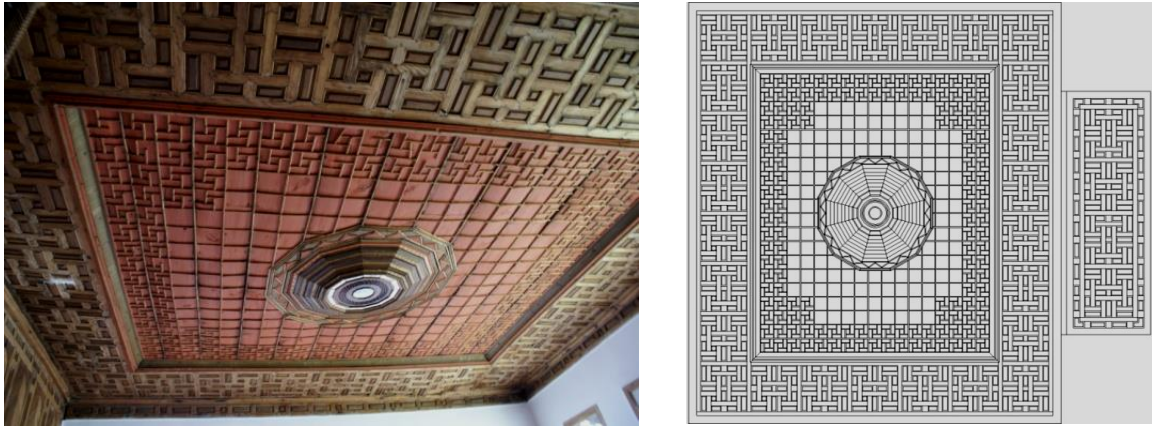
3.2. Künde-kâri

Künde-kâri; ağaç malzemede, kullanıldığı ortamın bağıl nem ve sıcaklık değişimi ile gerçekleşebilecek çalışmaya imkân vermek üzere, iç gerilmeleri azaltılmış büyük ve dekoratif yüzeyler elde etmek için, üçgen, kare, yıldız, beşgen, altıgen gibi geometrik

şekilli, küçük ölçülü parçaların birbirine geçmeli olarak birleştirilmesinde uygulanan 'yapım tekniği' olarak tanımlanır (Söğütlü, 2004: 5-12). Sanat çalışması olarak kabul gören künde-kâri tekniği, üretim metoduna göre gerçek ve taklit olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmaktadır (Söğütlü, 2004: 5-12).

3.2.1. Gerçek Künde-kâri

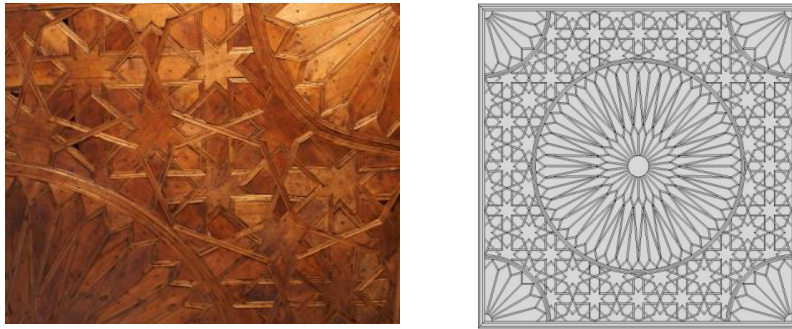
Bir çatma tekniği olan gerçek künde-kâride iç dolgu parçaları ile bunları çevreleyen kenarları kınışlı ve üst kısmı çeşitli profillerle süslenmiş omurga çıtaları iç içe geçerek, çivisiz ve tutkalsız olarak birleştirilir (Söğütlü, 2004: 5-12).

Resim 2. Safranbolu Emir Hocazade Ahmet Beyler evi gerçek künde-kâri yöntemi kullanılmış baş oda tavanı

3.2.2. Taklit Künde-kâri

Gerçek künde-kâri uygulamalarına göre daha az ustalık gerektiren ve daha kaba olan künde-kâri, oyma ve çakma yöntemi ile çakma ve yapıştırma yöntemi şeklinde yapılmaktadır (Söğütlü, 2004: 5-12).

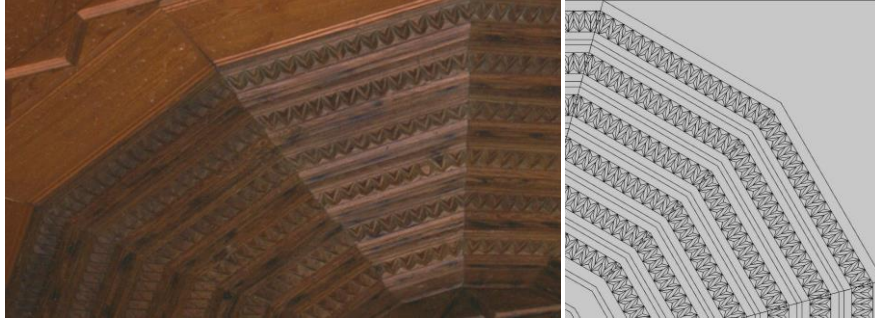

Resim 3. Safranbolu Mümtazlar evi taklit künde-kâri örneği.

3.3. Oyma

Ağaç oymacılığını; oyma yapılması düşünülen ahşap parça yüzeyine, değişik markalama teknikleriyle aktarılmış olan oyma motifinin farklı gövde ve uç yapısındaki kesici aletler yardımıyla şekillendirilmesi olarak tanımlayabiliriz (Aras, 1990).

Selçuklu ve Osmanlı döneminde bitkisel ve geometrik şekillerden oluşan çok önemli süsleme örneklerini ahşap, mermer, taş, metal, çini v.b. malzemeler üzerine uygulanarak dünyanın en güzel süsleme örneklerini yapmışlardır. Bu süsleme motifleri günümüzde mobilya dekorasyon sektörü başta olmak üzere bir çok alanda uygulanmıştır (Aras, 2003).

Resim 4. Safranbolu Havuzlu Asmazlar konağı ahşap oyma tavan göbeği.

3.4. Aplike

Aplike belli bir şeklin etrafının bir testere ile kesilerek boşaltılması sonucu elde edilen süsleme elemanlarının bir yüzeye yapıştırılarak yada çakılarak kullanılmasıdır. Bu tekniğe ajur da denilmektedir. Aplike olarak süslenen tavanların, batı kesimi başta olmak üzere Anadolu'nun genelinde yaygın olarak uygulandığı görülmektedir (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006: 337).

Resim 5. Safranbolu Mümtazlar evi sofa tavan göbeğinde bulunan applike süsleme örneği.

3.5. Kalem İşi

Genellikle fırça ile tezhip tekniğini andıran bir teknikle meydana getirilen renkli desenlerdir. Kalem işi daha çok sıva üzerinde bazen de taş üzerinde görülür. Ahşap süslemenin çokça görüldüğü yapılarda da kalem işleri uygulanmıştır (Akpınar, 1999: 16).

Resim 6. Daday Hükümet konağı kalem işi süslemeli tavanı.

4. Materyal ve Metot

Çalışma kapsamındaki 14 ev ve 40 tavana ait veriler;

- Evlerin kullanıcılarıyla birebir görüşülerek evlerin ve tavanların genel durumları ile özellikleri hakkında bilgiler kaydedilip,
- Daha sonra süslemeli tavanın fotoğrafı çekilip, metre ile ölçüleri alınarak,
- Edinilen tüm bilgilerin envanterleri hazırlanıp,
- Envanterleri hazırlanan tavanların ölçekli çizimleri auto-cad programı kullanılarak oluşturulmuştur.

5. Bulgular

Çalışma kapsamında incelenen Kastamonu merkez, Daday ilçesi ve Safranbolu ilçesinde bulunan Türk evlerinin tavanlarına ilişkin veriler çizelgeler halinde aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 1. Çalışmada kullanılan evlerin listesi

EVLERİN LİSTESİ			
Evin adı	İli	İçesi	Adresi
Uğurlu Konağı	Kastamonu	Merkez	Hisarardı Mah. Şeyh Şaban-ı Veli cad.
Liva Paşa Konağı	Kastamonu	Merkez	Hepkebirler Mah. Sakarya Cad. No:5
Eflanili Konağı	Kastamonu	Merkez	İnönü Cad. No:3
Toprakçılar Konağı	Kastamonu	Merkez	İsmailbey Mah. Alemdar Sk. No: 1
Köpekçioğlu (Sevibevoğlu)	Kastamonu	Daday	Kelebek Mahallesi
Mümtazlar Evi	Karabük	Safranbolu	Çeşme Mahallesi
Kaymakamlar Evi	Karabük	Safranbolu	Hıdırlık Yokuşu Sokak No:6 Çarşı
Kileciler Konağı	Karabük	Safranbolu	Musalla Mah.
Asmazlar Evi	Karabük	Safranbolu	Bağlar Mevkii Değirmenbaşı Sokak No:37
Gükcüoğlu Evi	Karabük	Safranbolu	Bağlarbaşı Mahallesi Çamlıca Sokak No:1
Emir Hocaşade Ahmet Beyler	Karabük	Safranbolu	Bağlar Değirmenbaşı Mevkii
Sipahioğlu Konağı	Karabük	Safranbolu	Yörük Köyü
Kalafatoğlu Konağı	Karabük	Safranbolu	Karaali Mahallesi No:32
Havuzlu Asmazlar Konağı	Karabük	Safranbolu	Beybağı, Çelik Gülersoy Caddesi No:18

Çalışmada ele alınan evlerin isim ve adres bilgileri çizelge 1.'de belirtilmiştir.

Tavanların % 22,5'i Kastamonu, % 27,5'i Daday ve % 50'si Safranbolu'ya aittir.

Çizelge 2. Mekana göre tavanın türü

MEKANA GÖRE İNCELENEN TAVAN TÜRLERİ									
Bölgeler	KASTAMONU			DADAY			SAFRANBOLU		
Mekanlar	Sahanlık	Oda	Sofa	Sahanlık	Oda	Sofa	Sahanlık	Oda	Sofa
Adet	0	7	2	1	8	3	0	16	4
%	0	17,5	5	2,5	20	7,5	0	40	10

Kastamonu evlerinden 7 adet oda, 2 adet sofa, Daday evinden 1 adet sahanlık, 8 adet oda, 3 adet sofa, Safranbolu evlerinden 16 adet oda, 4 adet sofa tavanı incelenerek yüzde oranları hesaplanmıştır (Çizelge2.).

Çizelge 3. İncelenen tavanların bölgelerine göre yapım teknikleri

TAVANLARIN BÖLGELERİNE GÖRE YAPIM TEKNİĞİ						
Bölgeler	KASTAMONU		DADAY		SAFRANBOLU	
Seçenekler	Düz tavan	Tekne	Düz tavan	Tekne	Düz tavan	Tekne
Adet	9	0	5	6	5	15
%	100	0	45,45	54,55	25	75

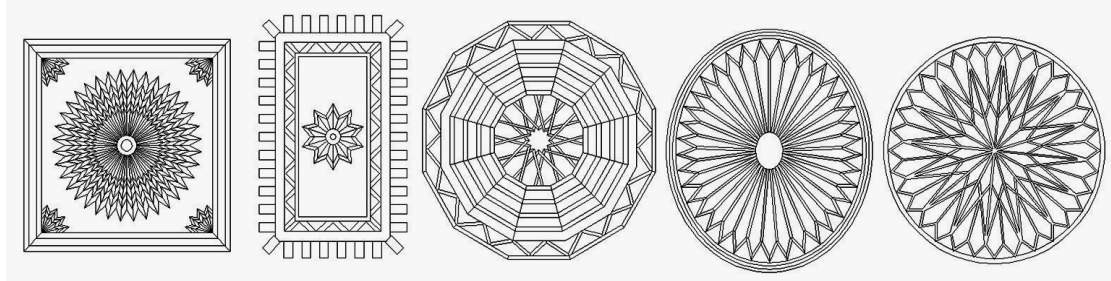
İnceleme kapsamındaki Kastamonu evlerinin tavanlarının tamamı düz tavan, Daday evinin % 45,45' düz tavan, % 54,55'i tekne tavan, Safranbolu evlerinin %25' i düz tavan, %75'i tekne tavan özelliğindedir (Çizelge 3.).

Çizelge 4. İncelenen tavanlarda kullanılan süsleme tekniklerinin dağılımı

TAVANLARIN SÜSLEME TEKNİĞİNE GÖRE DAĞILIMI					
Süsleme Tekniği	Çıtakâri	Kündekâri		Aplike	Kalem işi
		Geçek kündekâri	Taklit kündekâri		
Adet	12	1	4	4	1
%	30	2,5	10	10	2,5

Çalışmada ele alınan tavanlarda kullanılan süsleme tekniklerine bakıldığında tavanların % 30'unda çıtakâri, % 12,5'de kündekâri, % 10'unda applike, % 2,5'de kalem işi süsleme uygulanmıştır (Çizelge4.). Tavanlarda süsleme hazırlanırken birkaç teknik bir arada kullanıldığı olmuştur. Süslemelerin geneli geometrik formlardan oluşmaktadır. Aplike süslemelerde ve kalem işi uygulamalarda bitkisel formlar şekiller kullanılmıştır. Profil çıtalarda yer yer oymalar uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında incelenen Kastamonu ve Daday evlerinin tamamında, Safranbolu evlerinin %70'inde tavanın merkezinde yer alan bir süsleme yani tavan göbeği uygulaması olduğu görülmüştür.

Çizim 2. Tavan göbek uygulama örnekleri

Çalışmada yer alan tavanların %17,5'inde dairesel, %2,5'inde elips dairesel, %30'unda kare, %5'inde dikdörtgen, %7,5'inde sekizgen, %12,5'inde onikigen, %10'unda yıldız şeklinde form oluşturulmuştur. Daday Köpekçioğlu evinin sofa tavanlarında iki göbekli ve üç göbekli olmak üzere iki tavan uygulaması bulunmaktadır.

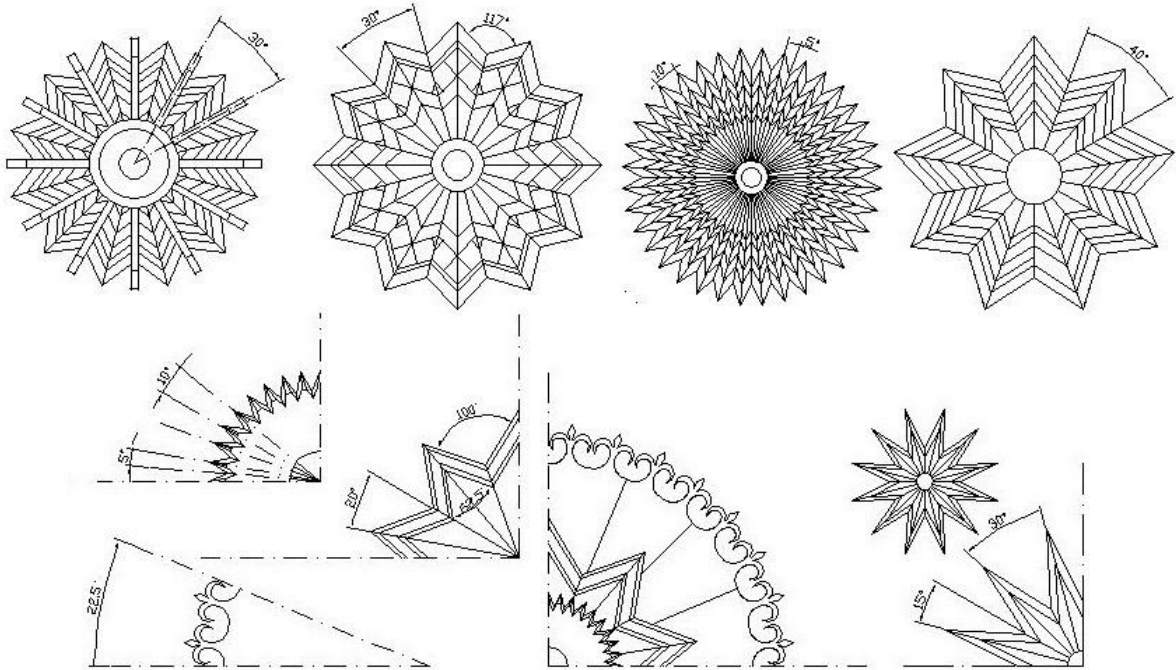
Çalışmada yer alan kare formlu tavan göbeklerinin içerisinde yer alan formlar incelendi. Bunların yaklaşık %16,66'sında sade bir dairesel form, %8,33'ü bitkisel dairesel applike süsleme, %16,66'sı 9 kollu yıldız, %8,33'ü 10 kollu yıldız, %33,36'ü 12

kollu yıldız, %8,33'ü 14 kollu yıldız ve %8,33'ünde de 36 kollu yıldız formu kullanılmıştır.

İncelenen dairesel göbeklerin içerisinde %14,29'unda alem motifli dairesel form içerisine 9 kollu yıldız formu, %14,29'unda bitkisel applike süsleme, %71,42'sinde geometrik düzenleme yer almaktadır. Elips şeklinde hazırlanan dairesel tavan göbeğinde ise küçük elips etrafından çıkan kollardan oluşan geometrik düzenleme yer almaktadır.

Dikdörtgen formda hazırlanan göbeklerin içerisinde sade bir baklava şekli ve 10 kollu yıldız şeklinde iki farklı uygulama görüldü.

İncelenen sekizgen formlu 3 göbekten 2'sinde 10 kollu ve 16 kollu yıldız formları etrafına farklı bitkisel applike süslemeler uygulandığı görülmüştür.

Çizim3. Yıldız formu kullanılan tavan göbek uygulama örnekleri

Düzgün onikigen formda yapılan göbeklerde tavan yüzeyinden kademeli küçülerek sarkan geometrik düzenlemeli olarak yapıldıkları görüldü.

Çalışmada incelenen tavan göbeklerinde yalın çıtalarla hazırlanmış 2 adet 5 kollu yıldız, 1 adet 7 kollu yıldız ve 1 adet 9 kollu yıldız formu oluşturulmuş 4 tavan göbeği saptandı.

Çalışmada incelenen tavanların hiç biri birinin aynısı değildir. Ortak süslemeleri olsa da her birinin farklı bir tefrişi vardır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Geleneksel Türk Evi tavanları bölgelere göre bazı farklı süsleme ve biçim özellikleri göstermekle beraber genel amaç ve fonksiyon açısından birbirine benzer özellikler taşımaktadır.

Kastamonu merkez, Daday ve Safranbolu'da araştırma kapsamında incelenen tavanların tamamı çam türü ahşap malzeme kullanılarak yapılmıştır. İncelenen tavanların hepsinde estetik görünüm ve unsurlara önem verildiği görülmüştür. Ahşaptan en sade yapılan tavanlarda bile işçiliğe önem verilmiş olup ahşap malzemenin birleşme noktalarına kordonlu çıtalar çakılmıştır.

İncelenen tavanların süslemelerinde geometrik ve bitkisel şekilli süslemelerin yanı sıra gerçek ve taklit künde-kârının farklı uygulamalarına da yer verilmiştir.

Tavan göbeklerinin süslemelerine ayrı bir özen gösterilmiştir. Geometrik şekilli tavan göbeklerinde kare, dikdörtgen, sekizgen, onikigen ile beş, yedi, dokuz kollu yıldız ve dairesel şekillere yer verildiği görülmüştür. Ayrıca tavan göbeklerinde simetrik olarak geometrik ve bitkisel motifli kesme (dekupe) oymalardan oluşan applike uygulamalara yer verilmiştir. Bazı tavanlarda kalem işi süslemelere, kök boya ve yağlı boya uygulamalarına rastlanmıştır. En sade ve en süslü tavanların hepsinde estetik kaygı ve ince işçilik her zaman ön planda tutulmuştur.

İncelenen evlerin birçoğunda tavan süslemelerinin korunması amacıyla önemli bir çaba gösterilmediği görülmüştür. Çoğu zaman kendi kaderine terk edilen bu evler ahşap ve yapı malzemesinin zamanla yıpranması, doğal afetler nedeniyle korunamamıştır. Zaman zaman evlerin kullanıcılarınca yapılan örtücü boyalar yıpranmayı engellemeye yardımcı olmuş gibi görünse de estetik değerlerinin yitirilmesine neden olmuştur.

İncelenen evlerin sekiz adedi sahiplerince, altı adedi kurumlarca restore ettirilerek, otel, restoran, müze v.b. amaçlarla kullanılmakta ve varlıklarını sürdürmektedirler.

Daday ilçesi geleneksel Türk evi bakımından Kastamonu ve Safranbolu'ya göre daha az örneğe sahip olmasına rağmen incelenen Köpekçioğlu evi hem iç hem de dış süslemeleri bakımından en gösterişli olduğu için çalışmada yer alması uygun görülmüştür.

Anadolu yapı özelliğinin önemli bir parçası olan geleneksel Türk evi geniş aileden günümüz aile yapısına geçişte eski önemini kaybetmiş gibi algılansa da son yıllarda değişik yörelerde yapılan restorasyon çalışmaları ve geleneksel Türk evi benzeri uygulamalar bu kültürel mirasımıza sahip çıkmamızı bizlere hatırlatır niteliktedir.

Yeni yapılacak geleneksel Türk evi örneklerinde ahşap tavanların süsleme ve kullanılan malzeme özellikleri ile uygulanması, estetik, sağlık ve kültürel mirasımızdaki zenginlikleri korumanın mobilya ve dekorasyon sektörü açısından da önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Yakın zamana kadar bakım, onarım ve korunması çok ihmal edilen önemli tarihi ve kültürel mirasımız olan geleneksel Türk evinin asıl özellikleri ile korunması yaşatılması ve bizden sonraki kuşaklara doğru bir şekilde aktarılması başta merkezi ve yerel yönetimler, kültür bakanlığı, üniversitelerin ilgili bölümleri ve konuya ilgi duyan kurumlar olmak üzere hepimiz için önemli bir görev olmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKPINAR, M.O., (1999). Safranbolu evlerinde kalem işleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 16.
- Aras, R., Mobilya stilleri, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Ankara, 2003, s.10.
- ARAS, R., (1990). Ağaç oymacılığı ders notları, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Ankara.
- ARAS, R., Yıldırım, K., Utar, M., (2003). "Sosyo kültürel değişimin urfa evlerinde mekan organizasyonuna etkisi", Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri dergisi, Ankara, Cilt 16, No 4.
- ARAS, R., Budakçı, M., Erbüyür, M., (2005). "Kütahya merkez ve Emet İlçesi geleneksel Türk evi tavanları", Gazi Üniversitesi Politeknik Dergisi, Ankara, Cilt 8, Sayı 1, 81-86.
- ARAS, R., Söğütü, C., Ersan, E., (2011). "Baskı makineleri ile ahşap oyma imkanlarının araştırılması", Gazi Üniversitesi Politeknik Dergisi, Ankara, Cilt 14, Sayı 1.
- ARAS, R., (1999). "Ağaç kakmacılığı uygulama yöntemleri", Gazi Üniversitesi Politeknik Dergisi, Ankara.
- ELDEM, S.H., Türk evi plan tipleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1968, s.11.
- ERBÜYÜR, M. (2003). Kütahya merkez ve Emet İlçesi geleneksel Türk evi tavanları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 31.
- ERDİNÇ, M.H., (1990). Türkiye'de konut sektörünün ekonomik analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 9.
- ERSAN, E., (2007). Baskı (pres) makinesi ile ahşap malzemeler üzerine oyma yapım tekniklerinin araştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 12.
- GÜNAY, R., Türk evi geleneği ve Safranbolu evleri, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, s.14,16-21,145.
- HACIBALOĞLU, M., Geleneksel Türk evi ve çağımıza ulaşamamasının nedenleri, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, 1989, s.62-64.
- İŞİK, Z., (1992). Geleneksel ve günümüz konutlarının iç mekan analizi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 9.

İŞLER,E., (2010). Kastamonu Merkez, Daday ve Safranbolu Geleneksel Türk Evi Tavanları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

KARPUZ, H., Türk İslam mesken mimarisinde Erzurum evleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1984, s.9,12-13.

KÖMÜRÇÜOĞLU, E., (1950), Ankara evleri, Doçentlik Çalışması, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, 64.

KÜÇÜKERMEN, Ö., Kendi mekanının arayışı içinde Türk evi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul, 2007, s.108-109, 159-167.

SÖĞÜTLÜ, C., (2004). Bazı yerli ağaç türlerinin künde-kâri yapımında kullanım imkanları, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, s.5-12.

YILDIRIM, K., Hidayetoğlu, M.L., (2006). Geleneksel Türk evi süsleme özelliklerinin ve yapım tekniklerinin çeşitliliği üzerine bir inceleme, 9. Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, İzmir, 333-339.